

A jövő táblázatkezelője – Excel 2007

Júniusi számunkban beszámoltunk a Microsoft Office 12 rendszer újdonságairól, a júliusi számban a csomag szövegszerkesztőjével, a Word 2007-tel foglalkoztunk. Most a csomagnak talán még a Wordnél is jobban elterjedt táblázatkezelője, az Excel 2007-es változata kerül sorra. A rendszer ugyan még mindig béta változatban leledzik, cikkünk alapját is az angol nyelvű béta 2-es verzió képezi.

A Microsoft Office 12 rendszerről most annyit lehet tudni, hogy a legújabb tervek (és használatok) szerint 2007 februárjában kerül az angol nyelvű változat a boltokba, a lokalizált nyelvi változatok pedig ezt követően, hamarosan jelennek meg. Mivel a Microsoft lehetővé tette termékük béta változatának letöltését honlapjáról, ezt a tettet „minden idők legsikeresebb letöltési akciója” néven emlegetik, hiszen az azóta eltelt rövid, egy-két hónap alatt is több mint 300 millió letöltés történt. A legújabb tervek szerint a letöltést minimális 1-2 dolláros fizetés mellett lehetne igénybe venni, hogy a cég „webes szolgáltatással kapcsolatos” költségei megtérüljenek.

De térjünk át a táblázatkezelő bemutatására! A Worddel kapcsolatos cikkünkben azt írtuk, hogy ez a szövegszerkesztő a programcsomag legjobban ismert és elterjedt tagja. Mivel azonban a Wordnél jóval kevesebb konkurens van az Excelnek, a táblázatkezelők között őt illeti jelenleg az első hely (talán ismertség szempontjából utoléri a Wordot is).

Egészen tömören azt állapítottuk meg a szövegszerkesztővel kapcsolatban, hogy mindent tud, mint a korábbiak, de minden máshol érhető el. Ugyanez igaz a táblázatkezelőre is, azonban mivel az Excel program összetettebb, mint a Word, jóval nehezebb megtalálni és megszokni az ismert funkciók, parancsok új helyét, ugyanakkor itt jóval több igazi újdonság jelent meg.

Nagyobb teljesítmény

Óriásit növekedett a kialakítható táblaméret, a 2003-as változatban a legnagyobb táblázatméret 256 oszlop*65536 sor volt, ezzel szemben az Excel 2007-ben 16384 oszlop*1048576 sor!

Formátumok és menük

Az egyetlen, hagyományosra hasonlító menü a bal felső sarokban látható Office gombból gördíthető le. Az első látásra egyszerű menü almenüket tartalmaz, amelyekkel a szokásos dokumentumnyitáson és mentésen túl a **Save As** almenüben menthetünk az Excel 97-2003 formátuma mellett PDF vagy XPS formátumba is.

Ha az Excel munkafüzetet választjuk, akkor a fájl típusok között mentendő típusként megadhatjuk az Excel munkafüzetet (makrók nélkül, vagy makrókkal), bináris munkafüzetet, 97-2003 formátumú munkafüzetet, mely kompatibilis a korábbi változatokkal, XML adatokat, sablont, szövegfájlt, weblapot, 5/95 formátumú munkafüzetet, valamint többek közt XPS típust.

A legtöbb menübeli funkciót a Worddel kapcsolatban már ismertettük, most nézzük inkább az Excel specifikus tulajdonságait!

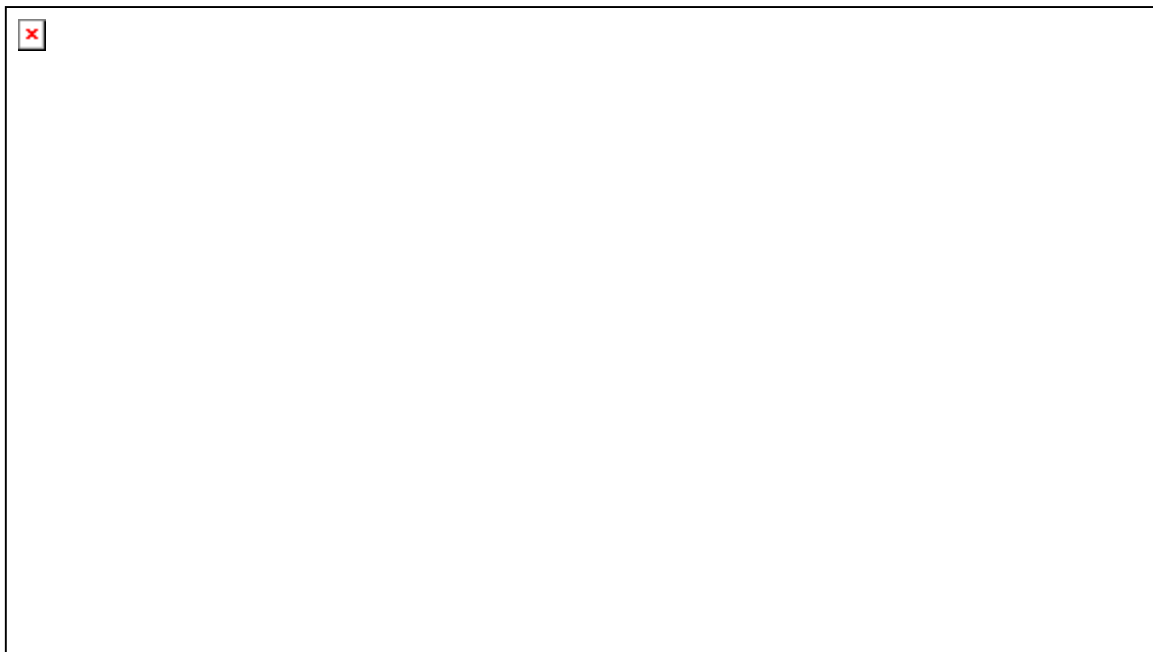
A korábbi **Eszközök** (Tools) menüt itt is megszüntették. Most az Office gombból legördíthető menü alján látható **Excel Options** gombot kell használnunk a program alapértelmezett működési módjának beállításához. A párbeszédpanel ugyan teljesen új megjelenésű, a beállítási lehetőségek ugyanakkor nagyjából azok, amelyeket korábban megszokhattunk (ha sokáig is kell keresgelnünk azokat). Például, hiába keresnénk a makróprogramozás lehetőségeit a szalagok között, ha nem kapcsoljuk be a **Show Developer tab in the Ribbon** jelölőnégyzetet. Ennek köszönhetően jelenik meg a **Developer** szalag, amely a makrókhoz szükséges parancsokat tartalmazza.

Az Excel működési beállításai

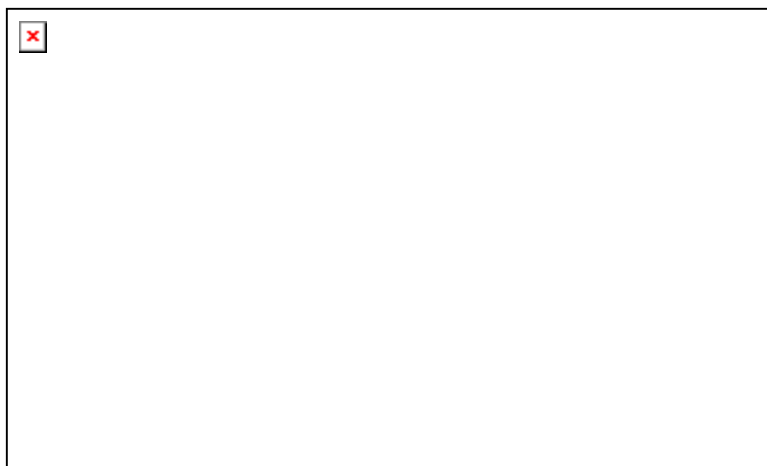
A **Resources** lapon találunk meg olyan fontos szolgáltatásokat, mint az aktualizálások keresését az Interneten, az Office (egyébként a Start menüből is indítható) diagnosztikai rendszerének futtatását, az Office aktiválását, illetve a Microsoft Online szolgáltatásainak felkeresését.

A **Resources** lapról fontos ellenőrző funkciók is indíthatók.

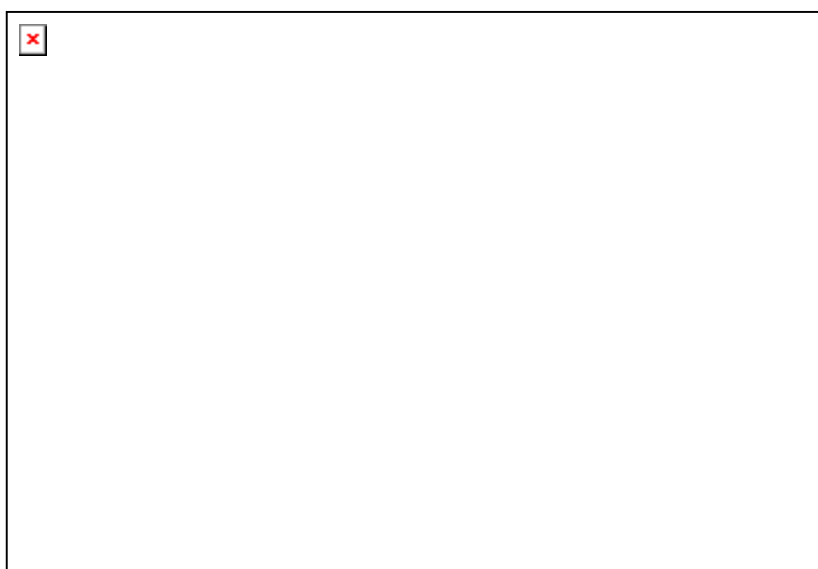

A Microsoft Online szolgáltatásait is a beállítások között érjük el

A diagnosztikai szolgáltatás indítható a **Diagnose** gombbal is, de automatikusan is elindul rendszerösszeomlások után, ha a program nem ajánlotta fel a hibajelentés elküldését. Az ellenőrzés külső alkalmazásként is indítható a **Start** menü **Microsoft Office** ▶ **Microsoft Office Tools** ▶ **Microsoft Office Diagnostics** paranccsal. A parancs kiadása után megjelenő párbeszédpanelen akár egyenként kiválasztott elemek, akár az összes egyszerre ellenőrizhetők.

Az Office diagnosztikai szolgáltatása

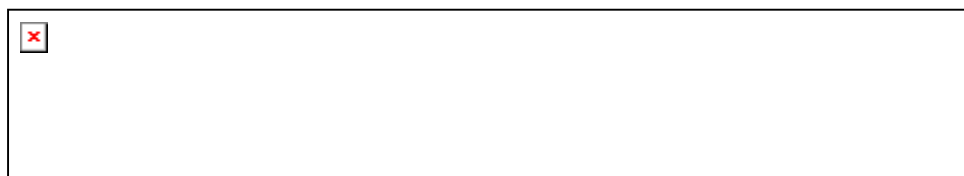

Hibajelentés a váratlan rendszerleállítás után

Szalagok

A legszembetűnőbb változtatás, itt is az – összhangban az Office többi tagjával –, hogy a teljes grafikus felhasználói felületet áttervezték, a hagyományos menük és eszköztárak szerepét a szalagok vették át. A szalagok a szalagfülekkel cserélgethetők. A szalagokon a legfontosabb, leggyakrabban használt parancsokat az ergonómiai vizsgálatok alapján úgy helyezték el, hogy azokat a legkevesebb beavatkozással, lehetőleg egyetlen kattintással ériék el.

A **Sheet** szalag a munkalap létrehozásának, formázásának legfontosabb parancsait tartalmazza. Itt a már ismert parancsok mellett a **Style** és a **Cells** csoportban jelentősebb újításokat is találunk.

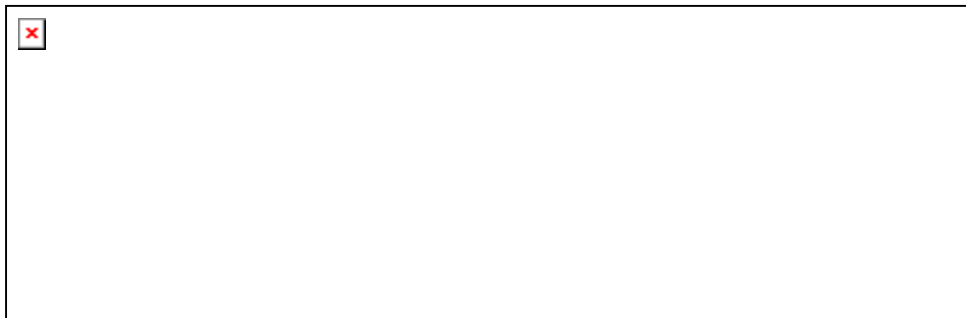

A Sheet szalag

A **Sheet** szalag – mint a szerkesztés során legfontosabb parancsokat tartalmazó segédeszköz – a legelső helyre került. Itt minden, az adatrögzítéssel, szövegírással, javítással, szerkesztéssel

kapcsolatos utasítást megtalálunk. A részletes beállítási lehetőségek (vagyis a **Formátum** menü parancsai) nem látszanak, ezeket most csak a megfelelő paramétercsoport (például **Font**, **Alignment**) alján látható kis ikonra kattintva hozhatjuk elő.

A legtöbbször azonban általában elegendő a szalagról közvetlenül elérhető néhány formázási lehetőség. A szalagon elhelyezett stílusválasztó gombok és az onnan legördíthető stílus lista mintái fölé mozgatva az egérmutatót, a stílus beállításai azonnal megjelennek a kijelölt tartományon vagy az aktuális cellán. Így könnyen kiválaszthatjuk a nekünk tetszőt, illetve a mondanivalónkat megfelelően alátámasztó, kiemelő stílust, amelyet kattintással érvényesíthetünk. A részletesebb formázási beállítások továbbra is párbeszédpanelen végezhetők el. E párbeszédpanelek, vagy a vágólap munkaablak megjelenítéséhez a szalag megfelelő felirata melletti kis szimbólumra kell kattintani.

A hagyományos formázás is elérhető

Szolgáltatások

Az egyik legjobban átdolgozott szolgáltatás a feltételes formázás. A **Conditional Formatting** gombbal megjelenített almenüből számtalan előre beállított feltételes formázás mintája közül választhatunk. A **Highlight Cells Rules** paranccsal a korábbi feltételes formázáshoz legjobban hasonlító megoldást alkalmazhatjuk. Ekkor a választható matematikai összehasonlítás eredményeképpen, a feltételt teljesítő cellák háttérét és szövegszínét módosíthatjuk.

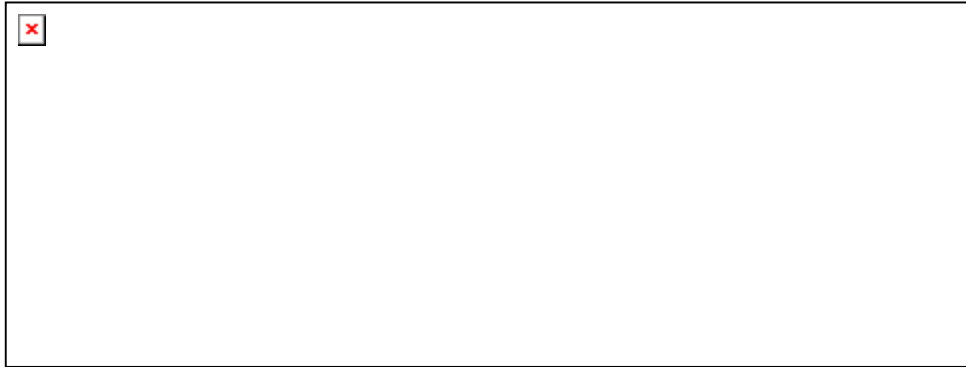
Rengeteg előre beépített feltételes formátumból válogathatunk

A **Top/Bottom Rules** paranccsal a legfelső, vagy legalsó adatokat, illetve az átlag feletti, vagy alatti adatokat tartalmazó cellákat formázzuk.

A **Data Bars** paranccsal egy egészen különleges megoldással a kijelölt cellák tartalmával arányos sávdigramokat készíthetünk a cellán belül. A legnagyobb kiterjedésű sáv a legnagyobb értékhez, a legrövidebb sáv a legkisebb értékhez tartozik, míg a köztes értékekkel arányos lesz a többi sáv hossza. A sávok az oszlopon belül maradnak, így az abszolút hosszukat

az oszlopszélesség is befolyásolja. Fontos, hogy csak azonos jellegű adatokat színezzünk egyformán, például a fenti ábrában eltérő színű sávok illették volna meg a bevételeket és a kiadásokat. A beállított minták alapján formázó menük esetében a formátum kipróbálható úgy, hogy a mutatót a minta fölé mozgatjuk. Ha tetszik a forma, kattintsunk a mintára, hogy érvényesítsük a beállítást.

Ugyanazokon az adatokon akár többféle feltételes formázást is alkalmazhatunk. Korábban legfeljebb csak három feltételt és egyféle megjelenést állíthattunk be. Ezek a szabályok általában „nem ütik” egymást.

A feltételes formátumok egymásra halmozhatók

A **Color Scales** menüben például a kijelölt tartomány celláihoz értékarányos, folyamatos színezést adhatunk, amely a cella hátterén érvényesül.

A feltételes formázások almenüinek végén látunk egy **More Rules** parancsot, amelynek segítségével egyénileg módosíthatunk a szabályokon, illetve további hasonló szabályokat alakíthatunk ki. Ekkor az éppen aktuális szabályból indulunk ki, amelyet módosíthatunk. A színezésnél például beállítható a legkisebb és a legnagyobb értékhez tartozó szín, vagy a színezés egyéb szabályai (három szín esetén a középső szín helye stb.). Egyéni szabályok kialakítására szolgál a **Conditional Formatting** menü **New Rule** parancsa is.

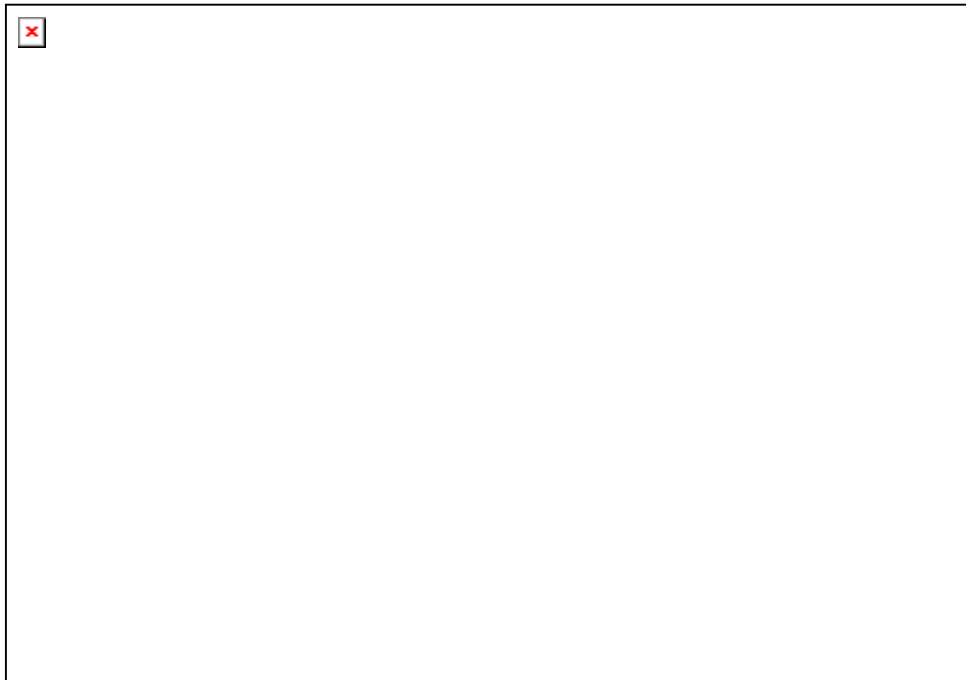

Egyéni formázási szabályokat is kialakíthatunk

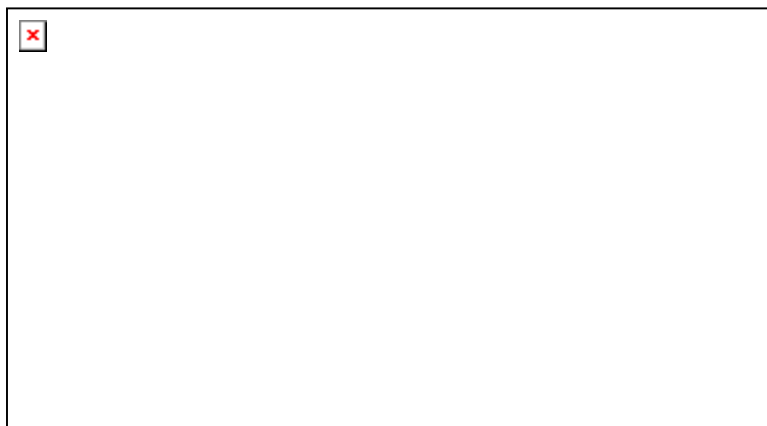
Az **Icon Sets** menüben az értéktartományt kvantilisok szerint felosztó és ikonokkal jelző formázást állíthatunk be. Az egyéni szabályokkal beállíthatjuk, hogy az ikonok alkalmazásához milyen százalékos értékhatároknak, vagy abszolút cellaértékeknek kell teljesülni. Ezekből

egyszerűen megállapíthatók, hogy az adatok az alsó-felső harmadban, negyedben, ötödben stb. vannak, illetve átlagosak, vagy egy általunk különösen fontosnak ítélt sávban vannak.

A **Manage Rules** paranccsal megjelenített párbeszédpanelen be- és kikapcsolhatók a szabályok, így egyetlen jelölőnégyzet átállításával érvényesíthetők, illetve ideiglenesen megszüntethetők. Ha ismét szükség van a szabályra, csak töröljük a szabály melletti **Stop If True** jelölőnégyzetet. Ugyancsak egyszerűen módosíthatjuk a szabály érvényesítési területét.

Az ikonkészletekkel a kvantilisek ábrázolhatók

A szabályok sorrendje is beállítható

A „szabálymenedzser” párbeszédpanelen a felesleges szabály egyszerűen törölhető a **Delete** paranccsal. A szabályok módosítására pedig az **Edit rule** gombot nyomjuk meg.

Nemcsak az adott tartományban, de a kijelölt cellákon, illetve munkalapon is törölhető a feltételes formázás szabálya a **Clear Rules** almenü parancsaival.

A **Format as Table** gombból megjeleníthető listából rengeteg előre beállított táblázatformát választhatunk. Ezeket nem használhatjuk viszont másik adattáblával átfedésben. A táblázatformák (**New Table Quick Style**) és kimutatás-táblázatok (**New PivotTable Quick Style**) is átalakíthatók

Hasonlóan sokféle előre beállított cellastílus közül választhatunk a **Cell Styles** gomb lenyíló menüjéből. Ilyen cellastílust is kialakíthatunk egyedi formázással (**New Cell Style**), de egye-

síthetünk is cellastílusokat (**Merge Styles**). Pontosabban ez utóbbi paranccsal más megnyitott munkafüzetben alkalmazott cellastílust vehetünk át az éppen szerkesztett munkafüzetbe.

Megváltozott a listák rendezése, szűrése is. Egy listabeli cella helyi menüjében választhatjuk a szűrést cellaérték, ikon, cellaszín, betűszín szerint, vagyis a feltételes formázással beállítható tulajdonságok alapján is. Például így kiszűrhetjük az első kvantilisbe eső adatokat is.

A listafejben egyetlen helyi menübe egyesítették a szűrés és rendezés parancsait. Számszerű adatok szűréséhez beállíthatjuk az egyenlő, nem egyenlő, nagyobb, kisebb, közötti, felső tíz, átlag feletti és átlag alatti adatok szűrése mellett a korábban megismert párbeszédpanelen beállítható egyéni szűrőket is.

A szöveges tartalmú cellákat szűrhetjük egyenlőség, nem egyenlőség, kezdet, végződés, tartalmazás, nem tartalmazás szerint és egyéni szűrővel. Természetesen itt is szűrhetünk szín szerint.

Számtartalmú listaelemek szűrése

A rendezést is végezhetjük a feltételes formázással beállított tulajdonságok szerint. Ezzel egybe gyűjthetjük a szűrőfeltétel szerint azonos tulajdonságú rekordokat.

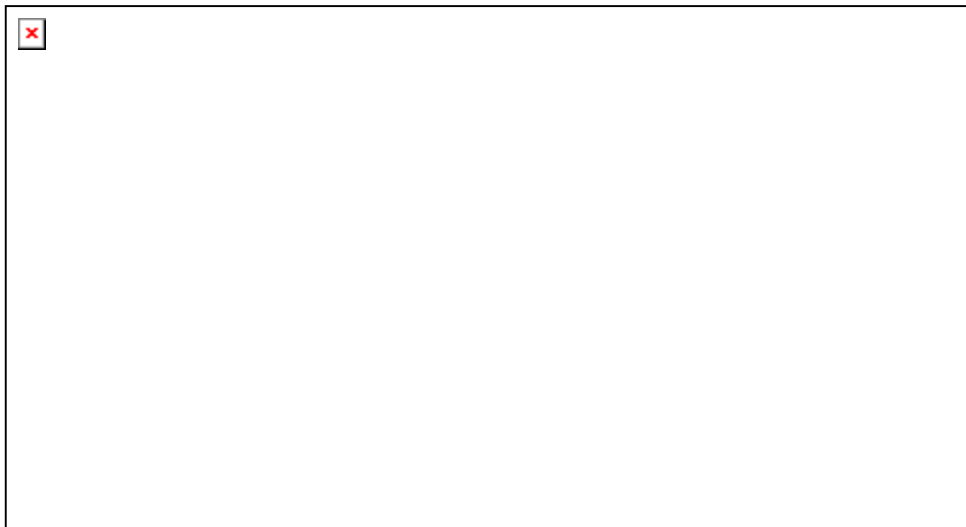
Rendezés a feltételes formázással beállított jellemző szerint

Az **Insert** szalag az objektumok beszúrásának eszköze. Itt is találunk új tulajdonságot, nemcsak a régi parancsokat helyezték el az új vezérlőelemeimen.

Az Insert szalag

Ezeket az Office többi alkalmazásában is használhatjuk, mint például a többek közt az üzleti folyamatok ábrázolására alkalmas IGX Graphic objektumot. Ezek a diagramok egyszerűen hozhatók létre, és átalakíthatók egymásba. A diagramtípus választása után egy külön szövegablakba visszük be a tartalmat. A szöveges tartalom megtartása mellett választhatunk másik diagramtípust, melynek tulajdonságai (mérete, színe, térhatása) egyedileg formázhatók.

Az IGX diagramok egyszerűen átalakíthatók

Az **Insert** szalag újdonsága még az aláírás szolgáltatás (**Signature Line**).

A **Page Layout** szalag a lapelrendezés és oldalbeállítás, valamint a nagyléptékű formázás eszköze.

A Page Layout szalag

A **Page Setup**, vagy a **Sheet Options** felirat melletti kis ikonnal a hagyományos oldalbeállítási párbeszédpanelek mellett a PDF konverzióval kapcsolatos beállító párbeszédpanelt is megjeleníthetjük (a **Sheet** lap **Options** gombjára kattintva). Ugyanezt a panelt jeleníti meg a **Print Titles** gomb is.

A **Themes** gombbal előre összeállított stílusgyűjteményeket érvényesíthetünk.

Az előre összeállított stílusgyűjtemények

A **Scale to Fit** csoportban állítjuk be a munkalap adott méretre zsugorítását (hogy a tartalom hány oldalon férjen el). Egyébként a munkafüzet nagyítását most a szerkesztőablak alján látható csúszkával szabályozzuk.

Gyakorlatilag nem sok újdonságot tartalmaz a függvények beillesztésére szolgáló **Formulas** szalag. A függvények beillesztése, a képletek ellenőrzése (**Formula Auditing**), nevek kezelése viszont egyszerűbbé vált. Nyolc új függvény jelent meg, amelyekkel OLAP kockákat elemezhetünk.

A Formulas szalag

Kevés újdonságot tartalmaz az adatszűrőket tartalmazó **Data** szalag is. A korábbi rendezési művelettel szemben viszont, amikor csak három szempontot vehettünk figyelembe, most korlátlanul rendezhetünk, azaz akár az összes adatbázis-mezőt figyelembe vehetjük. Itt is könnyebbé tették a külső adatok átvételét (**From Other Sources**).

A rendezést tetszőleges számú szempont szerint végezhetjük

A **Review** szalag az ellenőrzés, korrektúrázás, munkalap-védelem parancsait tartalmazza. Itt csak kisebb változásokat tapasztaltunk a változtatások követésében (**Track Changes**).

A Review szalag

A **View** szalag a megjelenítés parancsait tartalmazza. Ez utóbbiba kerültek a korábbi **Nézet (View)** és **Ablak (Window)** menü parancsai. Részben hasonló kapcsolókat találunk a **Page Layout** szalagon (rácsháló és azonosítók elrejtése), illetve a szerkesztőablak alján (nézetváltás, nagyítás).

A View szalag

A sűgó elérésére az **F1** gyorsgombot, vagy a szalagfűl-sor jobb oldalán látható ? gombot használhatjuk.

Rövid ismertetőnkben ennyire futotta. Az átalakítás nem egyszerű ráncfelvarrás volt egy nagykorúvá vált alkalmazáson, hanem egy 18 éve folyamatosan fejlesztett, rendkívíl elterjedt program ergonomiai szempontokat is figyelembe vevő alapos átdolgozása. Minden bizonnyal még évekig születnek majd cikkek, könyvek a program használatával kapcsolatos tippekről és trükkökről is.

Új Sűgó

A teljesen átdolgozott Sűgó most alapértelmezés szerint az indítás után azonnal a weben található online tudásbázis alapján dolgozik. A sűgó elérésére az **F1** gyorsgomb, vagy a szalagfűl-sor jobb oldalán látható ? ikon szolgál. Most a legfontosabb funkciók szerint csoportosított

listából választhatjuk a sűgő témakőreit, amelyet követően lépésről-lépésre vonatkozó eligazítást kapunk a feladat megoldásához.

Dr. Pétery Kristóf
Mercator Stűdió Elektronikus Kőnyvkiadó
www.akonyv.hu